

POLSKIE TOWARZYSTWO ZIEMIAŃSKIE ZARZĄD GŁÓWNY

Warszawa, dnia 6 lipca 2015 r.

Szanowni Państwo Senatorowie

*Szanowna Pani Senator,
Szanowny Panie Senatorze,*

Jako organizacja zrzeszająca spadkobierców byłych właścicieli majątków ziemskich zawłaszczonych przez Skarb Państwa na podstawie Dekretu o reformie rolnej i innych aktów prawnych, pragniemy zwrócić Państwu Senatorom uwagę na projektowane wykreślenie przysługującego byłym właścicielom tych majątków lub ich spadkobiercom prawa pierwszeństwa nabycia gruntów wchodzących w skład dawnych majątków od Agencji Nieruchomości Rolnych.

Sejm RP w dniu 25 czerwca 2015 roku przyjął nową Ustawę z o kształtowaniu ustroju rolnego (druk sejmowy 3109, 3533 i 3533-A, druk senacki 966), która została przekazana do Senatu RP i będzie przedmiotem posiedzenia senackiej Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi w dniu 7 lipca 2015 roku. Zaznaczenia wymaga, że art. 21 pkt. 6 lit. a) tej ustawy przewiduje likwidację prawa pierwszeństwa nabycia gruntów rolnych znajdujących się w Zasobie Własności Rolnej Skarbu Państwa przysługującego byłym właścicielom tych gruntów lub ich spadkobiercom.

Taka nowelizacja, wobec braku racjonalnych podstaw, budzi uzasadniony sprzeciw.

Po pierwsze, wskazać należy, że przedmiotowe prawo pierwszeństwa nabycia stanowi w okresie ponad 25 lat od czasu transformacji ustrojowej jedyny przywilej przyznany byłym właścicielom majątków ziemskich bezprawnie zagrabionych przez ówczesne władze. Mając na uwadze, że Polska stanowi obecnie odosobniony wyjątek wśród państw członkowskich UE w kwestii braku ustawy reprivatyzacyjnej, taka zmiana oznacza dodatkowy krok wstecz i jednoznaczny wyraz nieistnienia woli uregulowania tego problemu. W tym miejscu podkreślenia wymaga, że przywilej, na którego uchylenie zdecydował się Sejm RP, oznacza wyłącznie uprawnienie do nabycia za cenę rynkową gruntów należących w przeszłości do przodków, często przez pokolenia, a bezprawnie zagrabionych przez władze. Ten aspekt tym bardziej podkreśla regres w stosunku do europejskich standardów.

Polskie Towarzystwo Ziemiańskie Zarząd Główny, www.ziemianie.org.pl
ul. Poznańska 38 lok. 2, 00-689 Warszawa, tel.(22) 622 08 42, e-mail: biuro@ziemianie.org.pl
Rachunek bankowy: Bank Pekao SA 73 1240 6595 1111 0010 4341 3282

Po drugie, utrzymanie tego prawa pierwszeństwa w żaden sposób nie niweczy jakiegokolwiek celu projektowanej ustawy. Jak wskazuje się w uzasadnieniu tego projektu, celem ustawy jest przede wszystkim poprawa struktury obszarowej gospodarstw rolnych oraz przeciwdziałanie nadmiernej koncentracji nieruchomości rolnych. Regulacje prawne, które mają służyć tym celom odnoszą się także do osób korzystających z tego prawa pierwszeństwa nabycia. O tym, iż utrzymanie tego prawa nie niweczy celu ustawy świadczy także okoliczność, iż wykreślenie tego prawa zostało wprowadzone do projektu za ledwie na kilka dni przed głosowaniem, a prace legislacyjne toczyły się co najmniej od 1 lipca 2014 roku.

Po trzecie, należy mieć nadto na uwadze, że uprawnienie to należy zaliczyć do katalogu uprawnień słusznie nabytych i tym samym objętych konstytucyjną zasadą ochrony tych praw. Wydaje się, że Posłowie w ogóle nie dostrzegli tego jakże ważnego aspektu prawnego. Stało się to między innymi wskutek niezasięgnięcia opinii Biura Analiz Sejmowych co do tej kwestii, a także nieodbycia jakichkolwiek konsultacji społecznych.

Po czwarte, podkreślić należy, iż mimo obowiązywania przez kilkanaście lat tego prawa, tylko nieliczni z uprawnionych mieli możliwość skorzystania z niego. Spowodowane to jest okolicznością, iż prawo pierwszeństwa nabycia aktualizuje się dopiero w chwili przeznaczenia przez Agencję Nieruchomości Rolnych gruntów do sprzedaży, o czym decyduje wyłącznie wola tej Agencji. Wielu z uprawnionych podejmowało wieloletnie, bezowocne starania w celu nakłonienia ANR do sprzedaży. W świetle powyższej nowelizacji straciliby oni tę szansę bezpowrotnie, co świadczyłoby o naruszeniu zasady równości obywateli.

Jak z powyższego wynika, likwidacja prawa pierwszeństwa nabycia przysługującego byłym właścicielom lub ich spadkobiercom, nie znajduje żadnego uzasadnienia, a stanowi jedynie naruszenie interesów jakże licznych środowiska wiejskiego. Podkreślić należy, iż liczbę potomków ziemian mieszkających w Polsce na początku XXI wieku szacować można na ok. 30.000. Nadto, około 20.000 potomków ziemian mieszka za granicą, jako dzieci i wnuki emigrantów „na zachód”, zesłańców „na wschód”, wreszcie osób które wysiedlono za granicę po 1945 roku.

Mając na uwadze powyższe, zwracamy się do Państwa Senatorów z apelem o wniesienie poprawki do ww. ustawy, w wyniku której prawo pierwszeństwa nabycia gruntów przez ziemian zostanie zachowane.

Z wyrazami szacunku

Prezes ZG PTZ

Marcin Schirmer

Polskie Towarzystwo Ziemiańskie Zarząd Główny, www.ziemianie.org.pl
ul. Poznańska 38 lok. 2, 00-689 Warszawa, tel.(22) 622 08 42, e-mail: biuro@ziemianie.org.pl
Rachunek bankowy: Bank Pekao SA 73 1240 6595 1111 0010 4341 3282